

Macaristan Budin'de
GÜL BABA
TEKKESİ ve TÜRBEŞİ

Macaristan Budin'de
GÜL BABA
TEKKESİ ve TÜRBESİ

Mehmet Emin YILMAZ
Y. Mimar

ÇAMLICA

İstanbul 2013

TAKDİM

Türkiye’de, Balkanlar’da ve hatta Asya’da Gül Baba adını taşıyan birçok ermiş ve bu ermişlere ait makamlar, türbeler, tekkeler vardır. Bu ermişler hakkında ne yazık ki pek fazla bilgi bulunmamaktadır. Bu “Gül Baba”lardan en tanınmış 15. yüzyıl sonunda ve 16. yüzyıl başında yaşamış, Budin’de türbesi bulunan ünlü bir Türk mücâhidi ve Bektâşî dervişidir. Târihî kişiliği, yaşadığı çağ ve çevre hakkında çeşitli rivâyetler bulunan Gül Baba’yı Osmanlı-Türk aydınlarının bilgisine ilk sunan Evliya Çelebi’dir. Evliyâ Çelebi’nin merhum babasından naklettiği bilgiye göre, Budin’in fethine katılmış, ilk Cuma günü fetih namazı kılınırken Hakk’a yürümüş, kimine göre Budin Kal’ası önündeki savaşlarda şehit düşmüş ve Budin’e gömülmüştür.

Budin’in kaybindan sonra Gül Baba’nın aziz hatırası Budapeřte’de pek muteber bir ulu kişilik olarak yüzyıllar boyunca süre gelmiştir. Macarlar dahi Gül Baba’ya bir kudsî şahsiyet gözü ile bakıp, Türklerce de muteber bir veli olduğuna inandıkları için türbeyi korumaya büyük bir özen göstermişlerdir.

Evliya Çelebi’den sonra, Gül Baba hakkında ilk haberlere Sultan Abdülaziz’in Avrupa seyahatini konu eden seyahatnâmelerde rastlamaktayız. Sultan Abdülaziz, Avrupa başşehirlerine yaptığı gezinin sonunda 31 Temmuz 1867 günü Budapeřte’yi de ziyaret ederek orada iki gün kalmıştı. Macarlar bu ziyarete çok büyük önem vermişler, hatta Gül Baba Türbesi’nden aldıkları bir avuç toprağı sultana takdim etmişler, bu davranışları ile 1849 tarihinde Osmanlı’ya iltica ettikleri vakit gördükleri âlicenab muameleye mukabele etmek istemişlerdi.

Evliya Çelebi’den sonra Gül Baba ve türbesi hakkında ayrıntılı bilgi veren kişi, daha sonraki yıllarda Maarif Nazırı olan, Budapeřte’de Osmanlı Devleti’nin Başşehbenderi (başkonsolosu) Rumbeyoğlu Fahreddin Bey olmuş ve ondan sonra da Gül Baba’yla Budapeřte’ye Başşehbender olarak atanan Müftüoğlu Ahmet Hikmet Bey ilgilenmiştir. Ne yazık ki; 1915’ten 1950’ye kadar Gül Baba yeniden kaderine terk edilir. 1951 yılı Aralık ayında Dr. Fethi Tevetoğlu’nun “*Gül Baba Türbesinin komünistler tarafından yıkılmış bulunduğunu*” bildiren bir haberi Zafer Gazetesi’nde yayınlanması, Türkiye’de buz gibi bir havanın esmesine sebep olur ve Gül Baba yeniden hatırlanır.

Gül Baba; bugün Orta Avrupa’da Osmanlı kültürünün çok önemli bir temsilcisidir. Bu yüzden Türk Macar Dostluk Derneğı Yönetim Kurulu Üyesi olarak bu eseri derleyip ortaya koyan, güzel bir çalışma yaparak Gül Baba’yı yeniden Türk komuoyuna sunan kıymetli arkadaşım Yüksek Mimar Mehmet Emin Yılmaz’ı kutluyor, Balkanlar’da ve Orta Avrupa’da yatan diğer dervişler hakkında güzel çalışmalar yapılmasına bir kapı açmasını gönülden diliyorum.

Derin Saygılarımla,

Ankara, 26 Ağustos 2012

İsmail Tosun SARAL

Türk Macar Dostluk Derneğı Yönetim Kurulu Üyesi